

कथा तीन बहिणींची

आम्ही एकूण बहिणी इन मीन तीन
एकाच घरट्यांत वाढलो, तिघी अमेरिकेत आलो
पण तिघींच्या तळ्हा तीन

मोठी बहीण महाकर्मठ
देवधर्म, पूजाअर्चा, उपासतापास करणारी
कडक सोवळं सांभाळणारी
प्रत्येक गोष्ट ठरवितांना, देवीचा कौल मागणारी
सनातनी, धर्माभिमानी, खानदानी, इ.इ.इ.

धाकटीचा प्रकार अगदीच निराळा
पूर्णपणे नास्तिक, नास्तिकतेंत महाकर्मठ
देवबीव झूठ, पूजाअर्चा थोतांड
उपासतापास नक्हेत, तर डायटिंग करणारी
पाप लागेल म्हणून देवदर्शन टाळणारी

मी बिचारी मधली, अधांतरी लोंबकळणारी
कधी मोठ्या बहिणीकडे तर कधी कधी धाकटीकडे
लंबकासारखी झुकणारी
'टु बी ऑर नॉट टु बी'च्या संभ्रमात पडलेल्या
गोंधळलेल्या हॅम्लेटसारखी

प्रत्येक धार्मिक सणासुदीला
दोघीजणी मोर्चे बांधीत
एकमेकींवर बाण सोडायचे
तर दोघीजणी एक होऊन
माझ्यावरच शरसंधान करीत

‘अशी कशी तू त्रिशंकूसारखी
आस्तिक की नास्तिक
एक ठाम निर्णय घे
तुला काही बँकबोन नाही
कसली ठाम मतं नाहीत’
या मुद्द्यावर मात्र दोधींचं एकमत

काकुळतीने मी म्हणे
‘बायांनो हात जोडते
का माझी रस्सीखेच ?
शक्य असतं तर तनमन अर्धार्ध वाटलं असतं
अर्धा भाग नास्तिक, अर्धा भाग आस्तिक
अर्धनारी नटेश्वरागत’

नटेश्वराचं नांव काढताच धाकटीचं पित्त खवळलं
‘म्हणजे तू आस्तिक आहेस’ नाक उडवून तिचा शेरा,
‘अर्धा भाग नास्तिक असेल, तर नास्तिकांतच ती जमा’
मोठीचा ताशेरा

मी बिचारी मधली, अधांतरी लोंबकळणारी
कधी मोठ्या बहिणीकडे, तर कधी कधी धाकटीकडे
लंबकासारखी झुकणारी
‘दु बी और नांट दु बी’च्या संभ्रमांत पडलेल्या
गोंधळलेल्या हॅम्लेटसारखी

मोठीच्या कर्मकांडांचा तसा जरा रागच येई
एवढी शिकली सवरलेली
पण इतकी कशी मागासलेली
तिच्यासमोर मुद्दामच मी नास्तिकतेचे बंड करी
तिच्या पूजा प्रार्थनेची भरपूर टिंगल करी

एकदा होत्या हरताळका
मोठीचा कडक उपास
उपासबिपास झूऱ म्हणत मी तिचा निषेध केला
मटण पैटिस बिर्याणीवर धाकटीसमवेत ताव मारला
मोठीला फार दुःख झाले

नंतर आले गणपती
मोठीला दुखावल्याचे मला एव्हाना वाईट वाटले
तिचं मन राखण्यासाठी, तिच्या हातचे केशरी मोदक
गणपतीला हात जोडून भवित्तभावाने मी खाल्ले
आता धाकटी संतापली

मी बिचारी मधली, अधांतरी लोंबकळणारी
कधी मोठ्या बहिणीकडे, तर कधी कधी धाकटीकडे
लंबकासारखी झुकणारी
'दु बी आँर नॉट दु बी'च्या संभ्रमांत पडलेल्या
गोंधळलेल्या हॅम्लेटसारखी

एक दिवस अघटित घडले
अॅटलांटिकच्या सागरावरून महाप्रचंड वेग घेऊन
महाभयंकर ताकदीचे गरगरणारे चक्रीवादळ
आमच्या दिशेने चालून आले

रेडिओ, टीव्ही आणि वर्तमानपत्रांनी
'Floyd'चे रौद्ररूप वर्णन केले
अतोनात हानीचे चित्र उभे केले

मोठीने नवस केले
धाकटीने खांदे उडवले
मनात मात्र तिघींची चांगलीच घाबरगुंडी
चक्रीवादळ येतच होते
गिरक्या घेत, फूत्कारत महाविषारी कालियागत
भोवतालच्या सृष्टीला करण्यासाठी गिळंकृत

धाकटीची नजर चुकवून गुपचूप मी हात जोडले
 गौरीनंदना, गजानना, वक्रतुंडा, एकदंता,
 गणनायका, लंबोदरा
 तू आहेस का नाहीस, म्या पामराला काय माहीत
 पण असलासच जवळपास, तर विघ्नहर्त्या धावून ये
 सोंडेच्या तडाख्याने 'Floyd'ला उडवून दे

गरगरत 'Floyd' आले, फुसफुसत निघून गेले
 घडलेल्या विनाशाचे टीक्हीवर वृत्त पाहिले
 'केवढी ही हानी, माणसांची अन् मालमत्तेची
 जगात मुळी देवच नाही'
 मोठी बहीण असं बोलली ?

'झाले ते वाईट झाले
 पण सगळ्यांना वाटले होते, तितके काही वाईट नाही
 देवाचीच ही कृपा'
 धाकटीने चक्क हात जोडले
 मी मात्र 'आ'वासून दोधींकडे बघत राहिले

हा काय चमत्कार
 आस्तिकाची नास्तिक झाली, नास्तिकाची आस्तिक झाली
 छावण्यांची उलटापालट, युद्धांचे मोर्चे कायम
 'आस्तिक का नास्तिक एक ठाम निर्णय घे'
 पण मी बिचारी मधली, अधांतरी लोंबकळणारी
 कधी मोठ्या बहिणीकडे, तर कधी कधी धाकटीकडे
 लंबकासारखी झुकणारी
 'टु बी ओर नॉट टु बी'च्या संभ्रमांत पडलेल्या
 गोंधळलेल्या हॅम्लेटसारखी

– डॉ. कुळदा जोशी
 ('राग कधी अनु राग' या कवितासंग्रहातून)